

[Thestrup.]

den højtærede udenrigsministers fremsættelsestale redegjort for forslaget indhold, og jeg har intet at føje hertil. Der er tillige i bemærkningerne og i den højtærede udenrigsministers tale redegjort for, hvorledes tanken om dette råd opstod, hvorledes den måtte opsættes under krigen, hvorledes den på ny blev optaget og nu har ført til, at lovforslag om et nordisk råd fremsættes i de lovgivende forsamlinger i Norge, Sverige og Danmark og til efteråret i det islandske alting. Her i landet vil lovforslaget blive modtaget med velvilje fra næsten alle sider. Vi danske holder af vore nordiske brødrefolk, mange af os har venner og bekendte i de andre nordiske lande. Endnu flere af os har besøgt et eller flere af dem, og vi kender i alt fald alle fra vor skoletid noget til deres kultur og historie og ved, at den står vor egen nær. Vi har også på mange enkelte områder et praktisk samarbejde i gang med dem, og det glæder os, hver gang dette samarbejde kan udvides.

Der ligger imidlertid efter min opfattelse noget mere bag dette lovforslag end almindelig sympati med de andre nordiske folk og noget mere end en fortsættelse og udvidelse af samarbejdet på mange enkelte områder mellem de nordiske lande. Der ligger bag det en forståelse af, at samarbejde mellem os er ved at blive en nødvendighed for hver især af os. Jeg skal afstå fra en lang historisk udvikling, og kun gøre opmærksom på den store forandring, der i de sidste 50 år er sket såvel her i Europa som i den øvrige verden mellem nationerne. Før den første verdenskrig var det nationalstaternes periode, hvor de enkelte lande nøje vågede over, at deres suverænitet blev hævdet til det yderste. Vi ved alle, at der bag denne vogten på suveræniteten lå en følelse hos de enkelte folk af at være en enhed, forskellig fra alle andre med sin egen kultur, sit eget sprog og sin egen væremåde.

Under disse forhold var et nærmere samarbejde mellem de nordiske lande i alt fald ikke nogen egentlig nødvendighed. Disse forhold er nu grundigt ændret. Nationalstaternes tid synes at lakke mod slutningen og give plads for større enheder, verdensdele eller måske verdenshalvdele.

Det er ikke alene på det økonomiske og politiske område, at vi ser denne udvikling i fuld gang. Også på det kulturelle område ser vi en udligning mellem folkene, som vi ikke tidligere har set indenfor vor egen kulturperiode, men som vi må søge til andre, f. eks. den græsk-romerske, for at finde mage til. Vor kulturs udvikling synes at

være på vej henimod det trin, som den store engelske historiker Toynbee betegner som „universalstatens periode“, den periode, hvor alle til kulturen hørende områder samles under een statslig overbygning eller under eet fælles magtcenter, hvorunder der finder en udligning og ensartetgørelse sted af alle forhold og på alle områder, økonomiske, kulturelle og politiske, således som vi f. eks. så det i middelhavslændene fra det romerske kejserriges oprettelse og til oldtidens slutning.

Mod denne samlende og udlignende bevægelse er det ikke blot nytteløst at gøre modstand, men vi ønsker ikke engang at gøre det. Det er vel sådan, at vi alle forstår, at skal der være mulighed for en fortsat fremgang for menneskene, materielt og åndeligt, så er et stadig stigende samarbejde i hvert tilfælde nødvendigt. Selve den tekniske udvikling, hvorunder vi lever, kræver jo ligefrem fortsat koncentration, men under denne koncentration og under den udligningsproces, der uundgåeligt vil komme til at foregå jævnsides med den, har landene med de mange millioner indbyggere en mægtig overvægt over landene med de få. De store nationer har alene i sig selv det store marked for deres varer; i de store nationer kan let dannes de store økonomiske sammenlutninger med den nødvendige kapital til at kunne tage den store risiko eller vente lang tid på udbytte. De store nationer har helt anderledes råd til de videnskabelige eksperimenter, der i stigende grad synes at være betingelsen ikke alene for den tekniske, men måske endog for den sociale udvikling, og endelig synes de store nationers kultur bl. a. gennem den moderne kultursprednings metoder at få en større overvægt over de mindre nationers, end den tidligere har haft.

Under disse forhold vil vanskelighederne vokse for de små nationer, ikke i og for sig vanskelighederne for de enkelte mennesker med hensyn til at eksistere. Sammenslutningen og udligningen vil derimod sikkert hæve levestandarden betydeligt. Den vanskelighed, der vil vokse, er vanskeligheden ved at hævde sin kultur, sin livsform og sine idealer.

På disse vanskeligheder kan der bødes ved, at flere små nationer træder i nært samarbejde. Et sådant nærmere samarbejde ligger nært for nationer, der i geografisk beliggenhed, i sprog, kultur, historie og ensartede livsforhold står hinanden så nær, som de nordiske lande gør det. Endvidere er i dag for de nordiske folk den vigtigste af de betingelser, der må opstilles for et